

ШУМАДИНЈА,

ЛИСТЪ ЗА

КЊИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ П. Непадовичъ.

ГЕЧ. VI.

Овај листъ излази Вторникомъ, Четвртомъ и Суботомъ на по табака. Цена му е за 3 мес. 4. за пола год. 8 а за целу год. 16. цв. За огласе плаћа се 3. кр. ср. одъ врсте за едан-путъ а 5 кр. ср. за трипутъ.

№ 25.

М р т в а г л а в а.

(Продужено)

Прошла су три месеца одъ овогъ догађаја, ми смо се сваки данъ виђали и састајли, но ни една рѣчица ние о одлазку нѣномъ више проговорена. Хелена е желела да узме квартиру у истомъ сокаку гдѣ смо се први путъ видили. И тако я погодимъ квартиру на нѣно име, кое е онако еднако остало, као што га е онимъ случаемъ нашегъ првогъ састанка одъ мене добила, а я она мене ние другиче звала већ увекъ Албертомъ. Да би е одъ републиканске полицие болъ сачувао, израдимъ јој у еднѣй женској школи мѣсто учительке. Недельне дане и четвртомъ проводили смо у еднѣй малој соби кодъ нѣ, и крозь прозоре често смо гледали оно мѣсто, гдѣ смо се први путъ састали. У друге дане кадъ намъ ние могуће било састати се, писали смо едно другомъ писма я нѣој на име Хелена, а она мени на име Албертъ. Ова три мѣсеца најсрећније су време мога живота. Међутимъ я нисамъ мою намѣру заборавио, коју самъ после разговора съ онимъ гробарскимъ слугомъ у тавници предузео. Измолимъ одъ власти допуштениѣ да наставимъ моя испитиваня о трајноу живота, одсечени глава, и многе пробе увѣре ме најпосле, да свестъ и после одсечена главе може трајати и болъ да мора страховитъ бити. Чувство, личность, биће човечие може за кратко време јоштъ у мозгу трајати; глава чуе, види и осећа, да се одъ тѣла раставила. И тако заключениѣ народне скупштине, коя е гилотину на мѣсто вешала подигла, оснива се на погрешномъ мишленю, да ће човекъ мањъ муке осећати, кадъ му се глава одеданпутъ одвои, него кадъ се ужетомъ за вратъ обеси. Многи били су обешени или су се сами вешали, па су се опетъ у животь повратили, и после су казивали, шта су осећали у томъ тренутку, кадъ су у воздуху висити почели. На нѣи нападне дакле као неки крвни ударъ, као неки тешки санъ безъ особитогъ бола, предъ очима засветли имъ неки пламениѣ, кои мало по мало у плаветанъ пређе, после у мракъ, докъ и не свестъ недође. Човекъ, коме се глава на темену пробие, кадъ му се прстомъ мозакъ притисне, неће никакавъ болъ осетити, него се само одма и вѣчно успава. То исто бива, кадъ мозакъ одъ многе нагомилане крви буде

притиснутъ, кое кодъ обешени и неможе другиче бити; одъ стегнути на врату крвни жила појори крвь къ мозгу, и неможе више натрагъ да се врати; токъ јој се цео одма поремети, обешеномъ мракъ на очи наиђе и за кратко време несвестъ га обузме.

У то време пресуде и погубленя грозногъ бунтовногъ суда необично учесташе. Сваки данъ погубљено е 30. до 40. люди и крвь е потокомъ око губилишта текла тако, да су најпосле морали унаоколо еданъ каналъ одъ три стопе дубљине ископати. Каналъ овај био е даскама покривенъ. Еданпутъ омакне се една даска подъ ногама едного детета одъ 8. година, кое е съ другомъ децомъ туда трчало, и ова невина жертва удави се у крви людској.

Нетреба ни да казуемъ да самъ се добро чувао, да Хелена недозна, чиме самъ се занимао, кадъ се нисмо могли састати. У осталомъ морамъ признати, да самъ се испрва одъ јадни човечии остатака одвећъ грозно, и да самъ чешће са страомъ помишляо на болове, кое мое пробе на тѣлесама после извршене смртне казни може бити причиняваю. Но опетъ самъ се умирио надајући се да ће моя научна испитиваня за цѣо родъ човечии одъ користи бити, и да ће много къ томе принети, да се смртна каштига едномъ за свагда укине. По мѣри, како су моя изтраживаня што ново открила, бележио самъ то одма у момъ дневнику. Кадъ су на овај начинъ два мѣсеца протекла, био самъ све испите и пробе о трајноу живота после смртне каштиге учинио. Но хтео самъ покушае неке и далъ терати, и то средствомъ галванизма и електрицитета. Полиция ми дозволи, да се съ моимъ физикалнимъ орудияма станимъ на Клармарскомъ гроблю, и све одсечене главе даду ми се на ово научно разположенѣ. Осимъ тога отворе ми едну капелу, коя е кодъ истогъ гробля била, и наместе ми е за моя испитиваня. Ђръ, кадъ су краљви изъ свои дворова били прогнати, онда су и светци изъ нѣиови цркви истерани. Я самъ држао ту електрисајућу машину, и два или три она орудия, што се „будилникъ“ (екцитаторъ) зову. Обично око петъ сати предъ вече долазила су страховита мртвачка кола съ губилишта. Лешеве лежали су у едномъ великомъ сандуку еданъ преко другогъ, а главе су стрпане биле у еданъ цакъ. Я самъ увекъ по едну или две главе узимао за моя испитиваня а тако исто по

одно или два мртва тѣла; остало бацано е у едну велику обшту гробницу. Другогъ дана бацане су главе и тѣла, съ коима самъ я мое научне покушае чинио, съ онима, кое су се тогъ дана приновиле, опетъ у едну рупу. У средъ овога немилогъ и грозногъ посла и свакидашнѣгъ додира са смрћу и нѣнимъ яднимъ жертвама моя любовъ къ Хелени растла е съ дана на данъ. А исто тако воле-ла ме е ова сирота девојка свомъ ватромъ нѣнога мла-догъ срца. Често самъ помишляо да е уземъ, и често смо се разговарали о срећи нашегъ будућегъ супруже-скогъ живота. Но да би се могли вѣнчати, морала е Хе-лена свое право име и име родителя изказати, а име ед-ногъ бегунца и аристократе съ места би е одвело на ги-лотину. Отацъ ѿой е писао више пута, да поити къ нѣ-му у Енглеску, но она му едномъ одговори да не може, и одкрив му нашу любовъ. У исто време молила га е за одобрењ, да се може вѣнчати, и онъ ѿой то допусти; съ те стране били смо садъ осигурани. Међутимъ измеђ свию они грозни процеса, кои су противъ найодабраніи фамилиа и найвећи мужава старогъ краљвскогъ прави-телства подигнути и сви на губилишту свршени били, за-почео се еданъ најстрашнѣи кои е свакога страомъ и ту-гомъ испунио. То е био процесъ краљице Марив Авто-анете. Судейско испитивањ започело се 4. Октобра (по римскомъ), и сваки данъ живо се настављало; 14. истогъ месеца изведу краљицу предъ найвиши бунтовни судъ, 16. изъ ютра осуде е на смрть и ѿоштъ истогъ дана по-веду е на губилиште. Рано изъ ютра добиемъ цедулю одъ Хелене у којой ми явля, да тай жалостни данъ не-може пропустити а мене да невиди. Око два сата по подне састанемо се дакле у познатомъ сокаку у оной ма-лой собици. Хелена нис могла сузе зауставити, а и са-могъ мене краљичина смрть яко е разжалила; еръ ми е краљица у младости моѿой била особито милостива, па нисамъ никако могао нѣну доброту заборавити.

О, тога љу се дана до смрти сећати; била е среда; савъ Паризъ обузела е жалость и стра. И я самъ осе-ћао самъ неки ужасъ, неку слутню, да ће ме несрећа по-стићи. Хелена плакала е непрестано у моимъ наручияма, и я самъ силомъ хтео да е утѣшимъ, и ако ми езикъ нис могао блажеће речи произнети, еръ е надежда и слобода одъ могъ срца побегла. Ту ноћъ проведемо заедно, но много горе него данъ. Я се ѿоштъ опоминѣмъ како е ед-но цсето у едной соби исподъ насъ затворено сву ноћъ урликало. Уютру распитамо и дознамо, зашто е било за-творено. Газда му е рано изишао и собомъ ключъ од-нео, на сокаку увати га полиция и одведе предъ бунто-ни судъ, у 3 сата по подне осуде га на смрть, а у 4 сата глава му е съ рамена већ била одлетела.

Школа у којой е Хелена била као учителька наме-штена, починяла се у 9. сати изютра. Морали смо се растати. Мени е било врло тешко, да е пустимъ да иде а и она нис се могла задуго одъ мене отргнути. Но два дана одъ дужности изостати, значило би изтраживаня полицие хотимице на себе навући, кое би за Хелену у нѣномъ положеню било врло опасно. Зато погодимъ од-ма кола, и седнемъ съ нѣомъ заедно, да е донекле испра-тимъ. Но на последку морао самъ е оставити. Целимъ путема држали смо се загрљни у затворенимъ колима, неговорећи ни едне рѣчице, а сузе су намъ единако низъ

образъ текле, и на устнама свою горчину са сладосћу по-любаца мешале. Кадъ съ кола сиђемъ, немогнемъ одма путемъ далъ отићи, него останемъ на истомъ мѣсту као прикованъ, неодвајоћи очи съ кола, у коима е Хелена остала. Кола се нису била ни двадесетъ корака измакла ал' одъ еданпутъ стану, и Хелена промоли главу изъ нѣи као да е знала, да ѿоштъ единако на истомъ мѣсту стоимъ. Я одтрчимъ къ нѣойзи, скочимъ у кола и затворимъ ѿй, па онда загрлимъ опетъ девојку и жестоко е притис-немъ опетъ грудма. У тай махъ избие на оближнѣой цр-кви деветъ сати. Я ѿой обришемъ сузе, притиснемъ мое вреле устне трипутъ на нѣне, па онда скочимъ изъ кола на калдрму, и брзо одемъ далъ. Учини ми се као да ме Хелена натрагъ зове. Но толики плачь и толико заста-няѣ на сокаку бою самъ се да людма непадне у очи, и да се полиция подозрително неучини. Зато съ великимъ усиљаванѣмъ и брзо корачаюћи напредъ уздржимъ се, те се више натрагъ не окренемъ. Пуњъ очаяня дођемъ у мое обиталиште. Тай цео данъ проведемъ писаюћи Хе-лени писмо, кое ѿой у вече преко варошке поште опра-вимъ. Мало после добиемъ и я одъ нѣ писмо, у коме ми явля, како су е старешине школске псовале, и претиле да ѿой скоро неће дати у варошь изићи. Найближи данъ у кои ѿой се одпре обично допуштало изићи, била е не-деля; она ми се у писму заклинаше, да е никаква прет-ня неће заплашити, и да ће се тога дана као и досадъ самномъ састати, ма се морала са своимъ старіима и по-сваћати.

(край слѣдуе)

А н е к д о т е .

Бияху у едной вароши два човека; еданъ бияше о-собити лакомаць, а други поглавити ненавидљиваць, ко-има рече господинъ еданъ: видимъ да сте у свомъ опа-комъ по нарави занату особити майстори, зато што одъ мене будете проскли, я љу вамъ драговољно дати, само подъ овимъ условиемъ: онай кои први буде милость ка-кву одъ мене просио, добиће манъ него онай кои после дође, еръ последнѣи добиће двапутъ више. Лакомаць кои по своѿой нарави жели што више добити, неће први да иде. А ненавидљиваць такође мисли у себи говоре-ћи: бре я љу чекати докъ годъ лакомаць не буде први, нећу да онъ после мене оде и добие више. Чекаюћи е-данъ на другогъ задуго се нудкаше. Найпосле нена-видљиваць видећи да лакомаць први неће да буде, на-люти се и отишавши ономъ господину рекне: молимъ за милость. Упита га господинъ какву милость? да ми се едно око изкопа; а лакомцу по уговору нашемъ обадва како дође.

— Сенекa философъ имаѣаше у кући газдарицу особите лепоте. Ова у тежкой болести своѿой изгуби обадва ока; али при свемъ томъ она никако нис призна-вала да е слепа; но кадъ годъ би ногомъ за камень за-пела, или главомъ о дуваръ ударила, па би ѿой ко рекао да е слепа, она би свагда одговорила: нисамъ я слепа него е кућа мрачна.

— Аждая (Дракуњ) одаюћи по шуми, и препитание себи тражећи, случайно упадне у едну врло дубоку яму, изъ кое безъ чие помоћи нис се никако могла ослободити. Она е изъ яме викала и обећавала бити благодарна сва-

омако, како е у данашњѣ време светъ обично благодаранъ свомъ najveћемъ благодѣтелю, кои е изъ яме извуче. Селякъ еданъ кои е око яме дрва секао, чувши то дође къ ями и аждаю извади. Текъ што се ова на земљи одъ яме ослобођена види, одма счепа благодѣтеля свога да раскине, говорећи: овако светъ плаћа и благодаранъ бива najveћемъ благодѣтелю свомъ. Видећи се кукавни човекъ у опасности, каже іој да онъ на то не пристае, него да иду на судъ сунцу; на кое аждая пристане: „али да намъ оно судаць буде што прво сретнемо“, човекъ пристане и пођу, идући сретну врло стара пса ужетомъ за грану везана, кои немогавши више господару свомъ служити, одређенъ е да се убие, да би газда макаръ едне опанке напоследку одъ нѣгове коже имао. Човекъ видећи га, запита га зашто е везанъ, пасъ одговори „ово е плата и благодарностъ овога света“. Чувши то човекъ судомъ овимъ незадовољи се, но пођу даљ, идући сретну врло стара и већъ пола сканата коња, кога господаръ после толике службе истеро изъ ара да самъ себи рану тражи, онъ пасући почесто е уздисао: овако светъ плаћа и на услуги благодариа“. Чувши то човекъ, смртна стрела крозъ прси нѣгове прође; но незадовољивши се тимъ судомъ пођу даљ, срећомъ нѣговомъ сретну лисицу, којој човекъ стане препоручивати се, обећаваюћи іој све кокоши и рану за цео нѣнъ животъ, само да добаръ судъ по нѣга каже. Лисица саслушавши обадвое рекне имъ да она не може правичу изрећи догодъ яму не види, изъ кое е аждая ослобођена. Пођу сви троје къ ями, кадъ кодъ яме дођу рекне лисица аждаи да уђе доле и покаже гди е она лежала; аждая уђе напредъ, а лисица намигне окомъ на човека да каменъ на яму навали, и тако опетъ остане аждая уловљена. Лисица стане на каменъ и почне штогодъ већма може викати: „то е плата света овогъ, то е благодарностъ света овога“. Но и лисица плату света овога приия, еръ кадъ оде по оне обећане кокоши, сивъ човека оногъ опазивши е напусти псе свое, те е живу разчупаю.

одъ С. Миловвића
богослова.

М р в и ц е .

— Алфонсъ краљ Неапольски имао е у двору своје едногъ чауша, кои е имао одну кнѣгу, у којој е имена свию они дворяна записивао, кои су што лудо учили. Краљ е био любопитливъ и загледа едномъ у ту кнѣгу, и на велико свое удивленъ нађе ту и свое име записано. „Шта самъ я учинио, те си ти и мене међу будале уписао“ запита га краљ. „Ваше величество ви сте оногъ човеку дали десетъ хиљада талира, когъ познавали нисте, и о коме ништа незнате, да вамъ конф по Африки купув. Заръ ви нисте могли и на ту мисао доћи, да ће онъ тамо и остати, и да га ви више никадъ видити нећете“, рекне будала. „Али шта ћешъ ти рећи, ако се онъ поврати и мени конф доведе“ упита га краљ. „Я ћу онда ваше име избрисати а нѣгово записати.“ Одговори чаушъ.

— Войници Митридатови заробе Помпония и доведу га кодъ нѣга. Митридатъ упита свогъ заробљеника: оће ли да буде съ нѣмъ приятель, и ако оће, да ће му животъ опростити! „врло радо примиђу и твое при-

ятельство, ако ти миръ са Римлянима заключишъ.“ Савѣтници Митридатови повичу да га збогъ таквогъ одговора треба погубити; али Митридатъ недаде то учинити, но рекше „добродѣтель у несрећи не треба злоупотреблявати.“

— Докторъ еданъ пође у посѣту едномъ благороднику. Овай кадъ га види, викне свою слушкиню тако гласно, да е и докторъ чути могао и рекне іој: „кажи томе господину да нисамъ кодъ куће“ кое она и учини, и тако се докторъ врати. После краткогъ времена пође благородникъ доктору да га нешто за советъ упита, дође му кући и куцне на врата. Докторъ, кои е благородника крозъ прозоръ угледао, рекне му изъ себе: „Я нисамъ овде“, „како да нисте ту, кадъ ви говорите“ „ви неверуєте мени, а я самъ веровао вашој скушкињи да ви нисте кодъ куће били, я и ако самъ садъ кодъ мое куће, опетъ за васъ нисамъ“ одговори докторъ.

— Еданъ отаць моляше се овако Богу: „О Боже створителю и промислителю света, кои свима тварима управљашъ, и све бильке могућствомъ твоимъ одевашъ, одени и мою жену, синове и вѣри; еръ ми веће досадише конте.“

(Мале лопове вѣшаю.) — Еданъ господинъ у Саксонии недалеко одъ Дрезде наслонно се напољъ крозъ прозоръ и види едного старогъ познатогъ селяка, кои се башъ изъ престолне вароши Дрезде кући враћао. Господинъ упита: „Како си, комшня, шта радишъ; — шта има ново у Дрезди?“ Селякъ одговори: „Добро е, као и пре; мале лопове вѣшаю, а великими се скида кана. Добро ютро, господине!“ Съ овимъ рѣчима онъ му скине капу, поклони се, и отиде даљ.

— Еданъ лоповъ увуче се крадомъ у едну кућу, у којој су неки младићи седели. У соби нѣовой нађе онъ три япунцета, покупи ихъ и пође напољъ. Кадъ е брзо низъ басамакѣ силазио, сретне онъ едного адвоката, кои се башъ съ пута кући враћао, и кои е такође у тој кући сѣдио. Адвокатъ, кои имаћаше фино япунце са якомъ одъ кадиѣе, запита лопова, кудъ ће съ тимъ япунцетима? Овай му одговори: „То су япунцета ове господе у кући, и дали су ми ихъ, да ихъ одъ флека очистимъ.“ „Е, онда узмите и мое япунце“, рекне му адвокатъ, па изчистите и изъ нѣга флека; но донесите га за три сата опетъ натрагъ.“ „Съ драге волѣ“, одговори лоповъ, — узме и четврто япунце, и оде безъ трага.

(Службено свидѣтелство.) Една госпоя дала е својој изъ службе изишавшој слушкињи слѣдуюће свидѣтелство:

„Анна Мария, родомъ изъ Танцхаузена, била е кодъ мене у служби годину дана, манъ деветъ месеци, и показала се за то време приљжна — на кућнимъ вратима; умѣрена — у послу; брижлива — за саму себе; хитра — у изговору; блага — према мужкарцима; вѣрна — своимъ любезницима; и поштена — кадъ е све подъ влючемъ и т. д.“

Д О М А Њ Е Н О В О С Т И .

По гласу „Званични Новина“ пр. Осмотритель и писаръ карантина Рашкогъ Яковъ Пауновићъ и пр. Осмотритель карантина радуевачкогъ Милосавъ Годоровићъ остављени су за дѣйствителне.

О Г Л А С Н.

Подписани ступивши у ортаклукъ болтарске радиѣ, овимъ свакоме об-
явљемо, да ће Фирма трговине наше
подъ подписомъ „Миленковић, Пе-
тровић и Коцић“ ићи, и овакови
подписъ кодъ подписани, да ће све
насъ на свакомъ писменомъ докумен-
ту обвезивати.

У Пожаревцу 1. Јануара 1857

Јоца Миленковић

Лазарь Петровић

(1—3)

Мияйло Коцић

(3—3) Монастирь Горникъ одъ и-
дућегъ Ђурђева дана издае на три
године подъ аренду свой дућанъ съ
меаномъ, налазећи се више монасти-
ра на друму, водећемъ у Омољ. О-
симъ дућана и меане јошть има: две
собе за обитавањ, подрумъ, аму-
рукъ, мутавциница и пространъ аръ.
Све е то подъ еднимъ кровомъ и у
добромъ станю. Такође уступаю се
арендатору и два чаира за попацу. —
Лицитація овогъ добра монастирск.
држаће се 22. 23. и 24. Марта у Сви-
ни, месту обитавања Началника Среза
Млавскогъ Окр. Пожаревачкогъ.

(5—5) Лаймъ или лепакъ за птице
ватати добива се у трговини Алексе
Местановића кодъ „тигра“

Стецишта су отворена:

При Суду Вар. Београда надъ ма-
сомъ поч. Ђорђа Мирковића 1. Марта.

При истомъ Суду надъ масомъ поч.
Томе Поповића б. ђумрукцие Топча-
дерскогъ 8. Марта.

При Суду Гургусовачкомъ надъ
масомъ поч. Ђирка Павловића 7. Марта.

Продаваће се:

Началничество Окр. Београдскогъ
продаваће кућу Мияйла Стефановића
у Гроцкой 5. 6. и 7. Марта.

Нач. Ок. Смедеревскогъ продава-
ће добра Ранка Животића изъ Лозо-
вика 11. 12. и 13. Марта.

Началн. Окр. Валъв. продаваћа едну
ливаду Мияйла Деспотовића изъ Дуй-
чића 4. Марта.

Исто Началн. продаваће добра Јо-
вана Петровића изъ Дуйчића 2. Мар-
та а кућу поч. Стояна Живковића изъ
Палежа 1. 2. и 3. Марта.

У новоподигнутой окружной ва-
роши Деспотовици по опредѣленю
више власти биће одсадъ Петкомъ а
не Суботомъ пазарни данъ.

П О З И В Ъ

НА СВЕ КРАЉВСКО-ПРУСКЕ У СРБИИ ЖИВЕЋЕ ПОДАНИКЕ.

У Княжеству Србији живећи Кралѣвско-Пруски подани-
цы, были они подъ Ц. Кр. Аустрійскомъ или ма чіомъ дру-
гомъ заштитомъ, или и безъ странне заштите у Београду и-
ли у внутрениости Србије, настојећимъ се позиваю, да се одъ 1.
Марта по нов. 1857. год. почевши имаю до 15. Априла 1857. по
нов. пріявити или подписаномъ Кралѣвско-Прускомъ Конзулу у
Бѣограду или пакъ они у внутрениости живећи најближемъ
Княжеско-Србскомъ Окружномъ Началничеству, гди ће морати
доказати средствомъ крштены писама, пасоша, попутны
књига или други каквы документа, да су Пруски поданици.

Кои бы пакъ пропустио и небы се овако за ово време
пріявио, имаће самъ себи приписати рђава слѣдства, коя бы
одтуда за нѣга или нѣгову фамилию произишла.

Београдъ 2. Марта по нов. 1857.

ВИТЕЗЪ МЕРОНІЙ

Кралѣвско-Прускій Конзулъ.

Aufruf

**an sämtliche im Fürstenthum Serbien lebende Königlich
Preussische Unterthanen.**

Die im Fürstenthum Serbien lebenden Preussischen Unterthanen, sie mögen
bisher unter Kaiserlich = Oesterreichischem oder was immer für einem Schuß
gestanden, auch schußlos in Belgrad oder im Innern des Landes gelebt haben,
werden hiermit aufgefordert, sich, vom 1. März 1857. neuen Styls an gerechnet
bis spätestens 15. April 1857. n. Styls, entweder bei dem unterzeichneten König-
lich = Preussischen Consulat in Belgrad, oder, wenn sie im Innern des Landes
wohnen sollten, bei dem ihrem Wohnorte am nächsten gelegenen fürstl. Kreis-
Natschalnikate zu melden, und ihre Ansprüche auf Anerkennung als Königlich-
Preussischer Unterthan durch Vorlegung von Tauffcheinen, Pässen, Wanderbüchern
oder andern Documenten geltend zu machen. —

Wer es veräumt dieser Aufforderung nachzukommen, wird sich die nachthei-
ligen Folgen, welche ihm und seiner Familie durch diese Veräumniß erwachsen
könnten, allein beizumessen haben. —

Belgrad den 2. März neuen Styls 1857.

RITTER MERONI

Königlich Preussischer Consul.